

Moral, medisin og mening: Hvorfor leve et fysisk aktivt liv?

Sigmund Loland

Norges idrettshøgskole

Moral

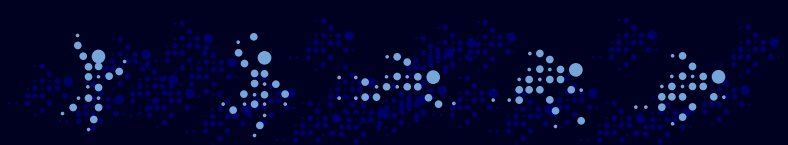

Pierre de Coubertin (1838-1902)

- Antikken: FA som dannelse
- 1800-tallets England: *Muscular Christianity*
- Fridtjof Nansen: Unngå sport og øv *idræt!*
- Coubertin's olympisme: den store syntesen med topp og bredde hånd i hånd

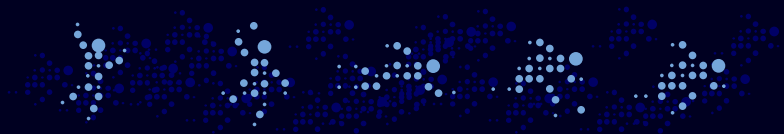
Men...

- Idrett og FA: helhetlig engasjement
- En sterk sosialiseringsarena
- Tvetydig: frigjøring vs indoktrinering (Bredemeier & Shields 1995)
- Boksing som case (Endresen and Olweus 2005)
- Ukritisk begrunnelse

Helse

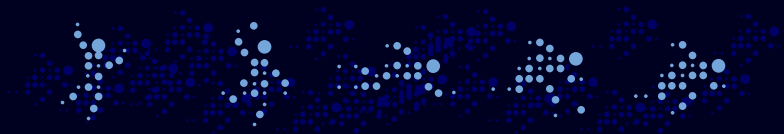
- Framvekst av moderne biomedisin
- 1700-tallet: den franske *Encyclopedie* (de Wachter 1984)
- Arbeideridretten i mellomkrigstiden: FA som folkehelse (Krüger og Riordan 1996)

Helse

- Fra ideologi til epidemiologi
- Mye idrett, inaktiv livsstil
- Norske data (Anderssen et al 2008)
  - 9 åringer: 4 av 5 nok aktive
  - 15 åringer: 50%
  - 20+: 1 of 5
  - 67+: 1 av 10 (2004)
- Betydelig helseproblem

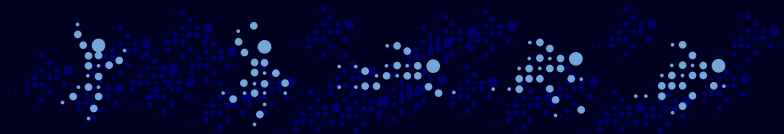
Men...

- Medikalisering (Zola 1978)
- Individualisering og visualisering
- Kommersialisering av kroppen
- “Misnøyens logikk” (Johansson 1998)
- Forsterker sosial ulikhet
- Ukritisk begrunnelse

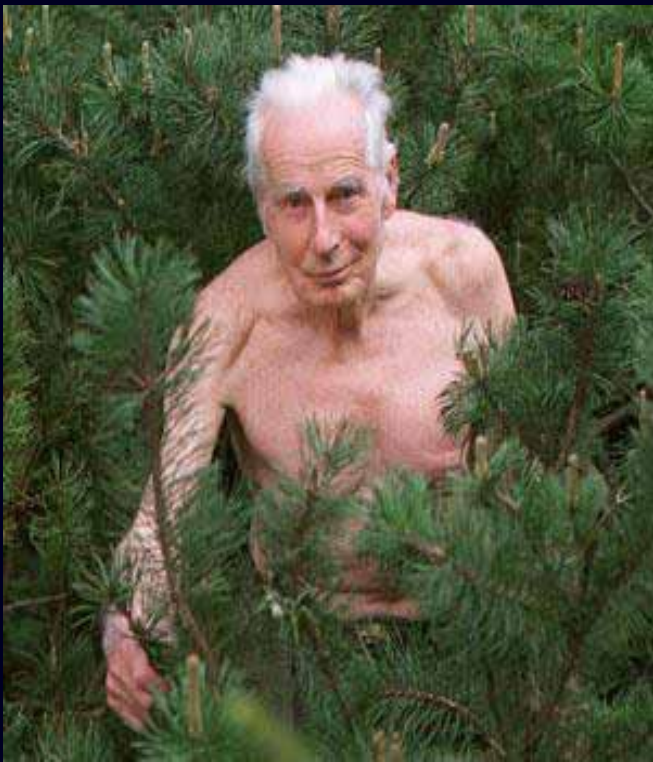

Opplevelseskvalitet

- Direkte og sanselig
- Velvære og smerte
- Nyhet og rutine
- Glede og skuffelse
- Fellesskap og konflikt
- Overskudd og plikt

Mening

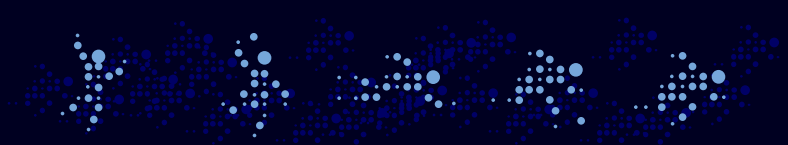
Arne Næss (1913-2009)

- Humanistisk tradisjon - dannelse
- “Det hele mennesket”
- Lek og kultur (*homo ludens*) (Huizinga 1954)
- Mening *i* bevegelse (Metheny 1968)
- ‘Det økologiske Selv’ (Arne Næss)
- Utforskning av hvem vi er og hvem vi hører sammen med

Men...

- Fra nyttebegrunnelse til idealisme
- Behov for aktualitet!
- Behov for praktisk politikk!
- Nødvendig med en integrert begrunnelse

Begrunnelse av FA

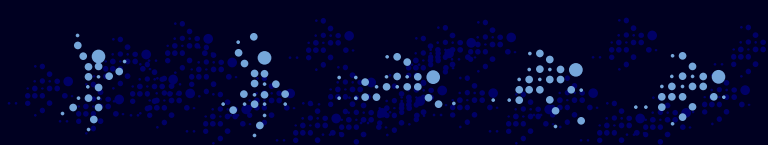

Menneskelig disposisjon for lek (mening): egenverdi og mening

Svak

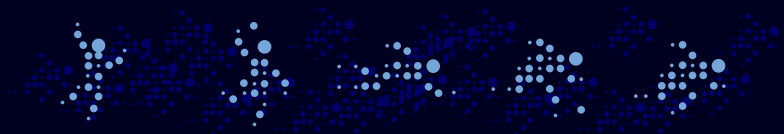

Sterk

FA – en integrert begrunnelse

- Premiss: FA som mening - en integrert del av et godt liv i et godt samfunn
- Offentlig ansvar: ***FA for alle!***
- Moral og helse: Nytteverdier - avhenger av opplevelse av mening i FA i seg selv
- utfordringer
  - Infrastruktur: vern, restriksjoner, kreativitet
  - Kompetanse/tilrettelegging for lavaktive/inaktive

***Takk for
oppmerksomheten!***

